

Sygnatura akt III U 1236/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 19 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Elżbieta Majewska**

Protokolant: sekretarka Monika Lewandowska

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 19 sierpnia 2014 r. w Koninie

sprawy **T. Z.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o wysokość renty

na skutek odwołania T. Z.

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 30.09.2013r. znak:(...)

z dnia 08.11.2013r. znak: (...)

Zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznaje odwołującemu prawo do przeliczenia renty przyjmując do ustalenia podstawy jej wymiaru wynagrodzenia z 20 lat: 1975r. – 1976r., 1979r. – 1993r., 2006r., 2010r., 2011r., a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty ustala na 89,80%.

Sygn. akt III U 1236/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 września 2013 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. przeliczył T. Z. od dnia 1.09.2013 r. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Przeliczenie polegało na ustaleniu podstawy wymiaru renty z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia i przypadających po przyznaniu prawa do renty, tj. 1979 – 1994, 2006, 2010 – 2012, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty ((...)) wyniósł 87,61%. Podstawa wymiaru obliczona została przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 87,61% przez 3.080,84 zł, tj. kwotę bazową obowiązującą w chwili przeliczenia, a podstawa wymiaru wyniosła 2.699,12 zł. Do ustalenia wysokości renty ZUS uwzględnił: 27 lat i 5 miesięcy (tj. 329 miesięcy) okresów składkowych, 9 miesięcy okresów nieskładkowych i 4 lata (tj. 48 miesięcy) okresów pracy w gospodarstwie rolnym. Wysokość świadczenia rentowego wyniosła 1.392,02 zł. W załączniku do decyzji organ rentowy wskazał, że przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia rentowego dokonano zgodnie z art. 110 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podkreślając, iż za okres pracy za granicą od 1.09.1975 r. do 31.12.1976 r. przyjęto wynagrodzenie minimalne, z uwagi na brak zarobków zastępczych, tj. pracownika zatrudnionego w kraju na takim samym lub w podobnym charakterze, jakie zajmował wnioskodawca przed wyjazdem z kraju.

Z decyzją tą nie zgodził się T. Z. kwestionując przyjęcie za lata 1975 – 1976 wynagrodzenia minimalnego. Odwołujący podkreślił, że w umowie o pracę z dnia 1.09.1975 r. zawartej z (...) jest podane miesięczne wynagrodzenie w polskich złotych oraz w walucie obcej (marka niemiecka). Ponadto T. Z. nie zgadzał się także z wyliczeniem wynagrodzenia za rok 1983 ponieważ jego zdaniem występują rozbieżności pomiędzy zaświadczeniem o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, na którym widnieje kwota 150.710 zł, a książeczką ubezpieczeniową, w której potwierdzona jest kwota 158.080 zł. Odwołujący podniósł także, że pominięto zarobki z roku 1984, jakie osiągał w (...) K. z siedzibą w P. w wysokości 39.519 zł, które potwierdzone są w książeczce ubezpieczeniowej. Wg odwołującego niezgodność występuje też w przeliczeniach z okresu odbycia służby wojskowej, tj. rok 1974 ponieważ dochody za ten rok zostały przeliczone na okres 12 miesięcy, a nie za faktycznie przepracowany okres, który wyniósł 8 miesięcy.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od odwołującego kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych stwierdzając, że za okresy pracy w delegacji w (...) od 1.09.1975 r. do 31.12.1976 r. przyjął obowiązujące w tym czasie wynagrodzenie minimalne, ponieważ odwołujący nie przedłożył zarobków zastępczych (innych pracowników zatrudnionych w kraju w takim samym lub podobnym charakterze w jakim osoba zainteresowana była ostatnio przed wyjazdem z państwa).

Decyzją z dnia 8 listopada 2013 roku, znak:(...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. ponownie przeliczył T. Z. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, od dnia 1.09. 2013 r. Do ustalenia podstawy wymiaru renty organ rentowy przyjęło przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tych samych 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, z tym , że przyjęto wynagrodzenie za rok 1984 w wysokości 171.819 zł (wcześniej 148.500 zł) , a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty ((...)) wyniósł wówczas 88,19%. Jednocześnie organ rentowy wyjaśnił, że za rok 1983 r. przyjął dotychczasową kwotę 150.710 zł wskazaną w zaświadczeniu RP-7 z 14.05.2003 r. zgodnie z wyjaśnieniami pracodawcy. Organ rentowy podkreślił także, że zgodnie z § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1.04.1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent w przypadku pracownika zatrudnionego za granicą, a okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1.01.1991 r. wówczas do ustalenia podstawy wymiaru za okresy tego zatrudnienia przyjmuje się kwoty wynagrodzenia zastępczego przysługującego w tych okresach innemu pracownikowi zatrudnionemu w kraju, w takim samym lub podobnym charakterze w jakim osoba zainteresowana była ostatnio zatrudniona przez wyjazdem za granicę. ZUS podkreślił, że z uwagi na brak wymaganych dokumentów do podstawy wymiaru przyjęto wynagrodzenie minimalne zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Z decyzją tą nie zgodził się T. Z. podnosząc, że niezgodność występuje w przeliczeniach z okresu po odbyciu służby wojskowej, tj. rok 1974 ponieważ dochody za rok 1974 zostały przeliczone na okres 12 miesięcy, a nie za faktycznie przepracowany okres, który wyniósł 8 miesięcy. Odwołujący podniósł, że przeliczenie taki spowodowało obniżenie wskaźnika przeciętnego wynagrodzenia podkreślając w dalszej części, że niezgodność występuje również w roku 1975, w którym otrzymywał dochody z dwóch źródeł ((...) i (...)). T. Z. wskazał również, że dostarczył do ZUS umowę o pracę i angaże z (...) z lat 1975 – 1976 oraz z zakładu pracy (...) Z., wniósł także o uwzględnienie za rok 1983 kwoty potwierdzonej w książeczce ubezpieczeniowej, tj. 158.080 zł, która obejmuje wynagrodzenie z dodatkowych list płacowych zagubionych przez zakład pracy, a więc wpis w książeczce ubezpieczeniowej traktować należy jako dokument potwierdzających wysokość wynagrodzeń.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych, a także połączenie sprawy ze sprawą prowadzoną pod sygn. akt III U 1236/13 podkreślając, że za rok 1984 przyjęto kwotę zgodnie z żądaniem odwołującego – 171.819 zł, a za rok 1983 kwotę 150.710 wykazaną w Rp – 7 z dnia 14.05.2003 r. zgodnie z wyjaśnieniami z zakładu pracy. Jeśli chodzi o okres pracy ubezpieczonego w delegacji przyjęto minimalne wynagrodzenie.

Sąd połączył sprawy z odwołań T. Z. do wspólnego rozpoznania na podstawie przepisu art. 219 k.p.c.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

T. Z., ur. (...), pobiera od dnia 18.06.2007 r. rentę

z tytułu częściowej niezdolności do pracy, świadczenie to przysługuje odwołującemu na stałe. Do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęto wówczas przeciętną podstawę wymiaru składek z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1.01.1987 r. do 31.12.1996 r., wskaźnik wysokości podstawy ((...)) wyniósł 75,47% i został pomnożony przez kwotę bazową 2059,92 zł. Do ustalenia wysokości renty uwzględniono 24 lata i 8 miesięcy okresów składkowych, 7 miesięcy okresów nieskładkowych i 4 lata okresów pracy w gospodarstwie rolnym. Wysokość świadczenia rentowego wynosiła 810,12 zł.

Po przyznaniu renty T. Z. prowadził także działalność gospodarczą i od 2010 r. odprowadzał składki na ubezpieczenie społeczne. Składał także wnioski o doliczenie okresów składkowych i nieskładkowych z tego tytułu, a po ich doliczeniu do ustalenia wysokości renty przyjmowano 27 lat i 5 miesięcy okresów składkowych oraz 9 miesięcy okresów nieskładkowych.

W dniu 9.09.2013 r. odwołujący złożył wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru renty. Do wniosku dołączył :

- pismo z (...) S.A. z dnia 18.06.2013 r., w którym poinformowano, że za okres od 1.09.1975 r. do 31.12.1976 r. zakład pracy nie może wystawić zaświadczenia Rp – 7 o zatrudnieniu i wynagrodzeniu ponieważ nie posiada dokumentacji płacowej,
- umowę o pracę za granicą na czas określony od dnia 1.09.1975 r. do 31.12.1975 r. zawartą z (...),
- informację z dnia 5.01.1976 r. o wynagrodzeniu złotowym oraz walutowym za okres pracy za granicą,
- pismo z dnia 17.01.1977 r. o przekazaniu odwołującego do przejęcia z (...) do dalszej realizacji umowy eksportowej przez Z. Zakłady (...) w Z.,
- pismo z dnia 19.03.2013 r. z A. – data sp. z o. o. z siedzibą w Ł.,
- zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (Rp – 7) z: (...) S.A. z siedzibą w K. za lata: 1971 (wynagrodzenie 8.657 zł), 1972 r. (wynagrodzenie 5.152 zł), 1974 r. (wynagrodzenie 19.136 zł), 1975 r. (wynagrodzenie 21.344 zł).

Zaskarżoną decyzją z dnia 30.09.2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeliczył świadczenie rentowe odwołującego przyjmując do ustalenia podstawy wymiaru przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia przyjmując następujące wynagrodzenia :

- 1979 r. - 62.900 zł
- 1980 r. - 71.800 zł
- 1981 r. - 100.580 zł
- 1982 r. - 130.475 zł
- 1983 r. - 150.710 zł
- 1984 r. - 148.500 zł
- 1985 r. - 269.250 zł
- 1986 r. - 300.235 zł
- 1987 r. - 380.105 zł
- 1988 r. - 686.240 zł

- 1989 r. - 2.024.807 zł
- 1990 r. - 11.279.482 zł
- 1991 r. - 20.198.870 zł
- 1992 r. - 38.683.690 zł
- 1993 r. - 39.264.200 zł
- 1994 r. - 36.774.200 zł
- 2006 r. - 19.863,14 zł
- 2010 r. - 22.651,20 zł
- 2011 r. - 24.184,80 zł
- 2012 r. - 24.435,78 zł

Dokonując tych wyliczeń i przyjęcia najkorzystniejszych lat organ rentowy przyjął wynagrodzenia udokumentowane w zaświadczeniach oraz wynagrodzenia minimalne za okresy od 1.09.1975 r. do 31.12.1975 r. , od 1.01.1976 r. do 31.12.1976 r., od 1.01.1977 r. do 31.12.1977 r., od 1.01.1978 r. do 31.12.1978 r. oraz za okres od 1.01.1984 r. do 31.03.1984 r.

Następnie decyzją z dnia 8.11.2013 r. organ rentowy skorygował jedynie wysokość przyjętego wynagrodzenia za rok 1984 przyjmując za okres od 1.01.984 r. do 31.03.1984 r. kwotę z legitymacji ubezpieczeniowej, tj. 39.519 zł. Łącznie więc wynagrodzenie w tym roku wyniosło 171.819 zł, co spowodowało wzrost wskaźnika do 88,19%.

W toku postępowania przed Sądem nadesłane zostało zaświadczenie Rp-7 wystawione przez (...) S.A. w K., które wskazuje wysokość wynagrodzenia zastępczego dla odwołującego w okresie 1.09.1975 r. do 31.12.1976 r. Wynagrodzenie to wyniosło : za rok 1975 - 10.556 zł , a za rok 1976 - 31.900 zł. Ponadto nadesłane zostały akta osobowe odwołującego z okresu zatrudnienia w (...)w K. od 15.01.1979 r. do 31.03.1984 r. wraz z kserokopią list płac i kartą wynagrodzeń za rok 1983.

Na podstawie nowych dokumentów pozwany wyliczył, że wynagrodzenie wnioskodawcy wyniosło :

- w roku 1975 - **31.900 zł** (za okres 1.01.1975 r. do 30.08.1975 r. w(...)-
21.344 zł i za okres 1.09.1975 r. do 31.12.1975 r. w (...) zarobki zastępcze
10.556 zł) ,
- w roku 1976 r. - **31.900 zł** (1.01.1976 r. do 31.12.1976 r. w (...) zarobki
zastępcze),
- w roku 1983 - **181.235 zł** (na podstawie kart wynagrodzeń za okres pracy w
(...) w K.).

Po ustaleniu powyższych wynagrodzeń odwołującego możliwe będzie ustalenie podstawy wymiaru świadczenia z następujących najkorzystniejszych 20 lat z całego okresu ubezpieczenia tj. z lat 1975 – 1976, 1979 – 1993, 2006, 2010 i 2011, a wskaźnik podstawy wymiaru wyniesie wówczas **89,80 %**.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego, dokumentów zgromadzonych w toku postępowania, tj. znajdujących się w aktach osobowych z okresu zatrudnienia w (...) w K., (...) S.A., (...) K. oraz kopii list płac przechowywanych w archiwum za rok 1983 i zaświadczenia Rp-7 z dnia 03.03.2014 r. obejmującego wynagrodzenia zastępcze.

Za nieprzydatne dla sprawy Sąd uznał zeznania świadka Z. S. bowiem zeznania te były ogólnikowe i nie dotyczyły konkretnych wysokości kwot wynagrodzenia wnioskodawcy w poszczególnych miesiącach. Dodatkowo podkreślić należy, że wysokość wynagrodzenia odwołującego w roku 1983 została ustalona na podstawie materiałów źródłowych jakim jest dokumentacja płacowa i nie było potrzeby udowadniania wysokości wynagrodzenia na podstawie zeznań świadków. Organ rentowy nie kwestionował wiarygodności i rzetelności tych dokumentów i na ich podstawie dokonał własnych ustaleń dotyczących wysokości wynagrodzenia odwołującego w sposób odmienny niż wynikało to z wystawionego wcześniej zaświadczenia. Także sam odwołujący nie kwestionował wysokości wynagrodzenia przyjętej na podstawie dokumentacji płacowej.

Zgodnie z treścią przepisu **art. 110 ust. 1** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U.

z 2013 r., poz. 1440 j.t.) wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

W świetle natomiast **ust. 3** powołanego przepisu okres ostatnich 20 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1, obejmuje okres przypadający bezpośrednio przed rokiem, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia, z uwzględnieniem art. 176.

Stosownie zaś do treści **art. 15 ust. 1** cytowanej wyżej ustawy, podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Według **art. 15 ust. 2a** tejże ustawy, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Należy mieć także na uwadze, iż zgodnie z przepisem § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. 2011.237.1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

W przedmiotowej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił wysokość świadczenia rentowego T. Z. przyjmując za okres zatrudnienia w (...) w K. w delegacji od 1.09.1975 r. do 31.12.1976 r. wynagrodzenie minimalne oraz za czas pracy w (...) K.: rok 1983 przyjął wynagrodzenie z zaświadczenia Rp – 7 (nie zaś z legitymacji ubezpieczeniowej). Uzyskane w toku postępowania nowe dowody pozwoliły na ponowne ustalenie wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy i tym samym przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia.

Zgodnie z treścią § 10 pkt 2 rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia

1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (Dz. U. z 1989 r. nr 11 poz. 63 j.t.) jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia, jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 roku – kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę. Regulacja ta pozwala więc na wyliczenie konkretnemu pracownikowi wysokości świadczenia z uwzględnieniem tzw. wynagrodzenia zastępczego.

Jednocześnie zaznaczyć trzeba, że żadne odmienne regulacje, które pozwalałyby przyjmować za podstawę składek wynagrodzenie faktycznie wypłacone w czasie pracy za granicą, nie wynikały ani z obowiązującego wówczas rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicę w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (Dz.U. 1990 r. Nr 44, poz. 259 ze zm.), ani z uchwały nr 71 Rady Ministrów z dnia 3 maja 1989 r. w sprawie zasad wynagradzania oraz przyznawania innych świadczeń związanych z pracą pracownikom skierowanym do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług eksportowych (M.P Nr 14, poz. 106). Granica czasowa stosowania instytucji wynagrodzenia zastępczego do ustalenia podstawy wymiaru w pewnym stopniu koreluje ze wprowadzonym później rozwiązaniem zawartym w § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 68, poz. 330 ze zm.), zgodnie z którym podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług eksportowych stanowi przeciętne wynagrodzenie. Należy także zaznaczyć, że brak normy prawnej, według której wynagrodzenia otrzymywane w czasie zatrudnienia za granicą stanowiłyby w pełni (w pełnej wysokości) podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne według tych samych zasad jakie obowiązują dla zatrudnionych w kraju (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2012 roku, II UK 74/11, publ. LEX nr 1230279; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2010 roku, I UK 306/09, publ. LEX br 920579).

W toku postępowania (...) S.A.

z siedzibą w K. przedstawiła kwoty wynagrodzeń zastępczych za okres zatrudnienia wnioskodawcy w okresie delegacji tj. okres od 1.09.1975 r. do 31.12.1976 r. Strony nie kwestionowały powyższego dokumentu w żadnym zakresie i zdaniem Sądu istnieje możliwość przyjęcia tego wynagrodzenia przy ustalaniu 20 najkorzystniejszych 20 lat.

W toku postępowania uzyskano także kserokopie list płac ze (...) w K. za rok 1983. Na podstawie tych dokumentów pozwany wyliczył, że wynagrodzenie wnioskodawcy, które stanowiło podstawę wymiaru składek w roku 1983 wyniosło łącznie 181.235 zł. Również tych wyliczeń żadna ze stron nie kwestionowała.

Z dokonanej w toku postępowania symulacji, z uwzględnieniem opisanych powyżej wynagrodzeń wynika, że korzystniejszy wskaźnik podstawy wymiaru świadczenia rentowego uzyska się z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, tj. z lat 1975 – 1976, 1979 – 1993, 2006, 2010, 2011 i wyniesie **89,80%**.

Biorąc pod uwagę Sąd, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO E. Majewska